



# Työkyky ja työeläkekuntoutuksen keinot

Työeläkekoulu 2022

Asiantuntija

Elo/Ilmarinen/Keva/Mela/Varma/Veritas



# Työeläkekuntoutus on ammatillista kuntoutusta

Onnistuneen kuntoutuksen edellytyksenä on yhteistyö.

Tavoitteena työelämässä jatkaminen terveydentilalle sopivassa työssä.

Kuntoutus on ensisijaista työkyvyttömyyseläkkeeseen nähden.

Kuntoutuja ei jää yksin.  
Ohjausapua ja tukea on saatavilla.

# Työeläkekuntoutuksen myöntämisen edellytykset

Oikeudesta ammatilliseen kuntoutukseen säädetään:

- Työntekijän eläkelaki (TyEL) 25 §
- Yrittäjän eläkelaki (YEL) 22 §
- JuEL 22 §, MYEL 42 § ja MEL 25 §

- Työntekijällä tai yrittäjällä, joka ei ole täyttänyt alinta eläkeikää, on oikeus saada kuntoutusta, jos
  - sairaus, vika tai vamma aiheuttaa todennäköisesti sellaisen uhkan, että hakija tulee työkyvyttömäksi työeläkelaisissa (TyEL 35 §) tarkoitetulla tavalla
  - työntekijällä tai yrittäjällä on työskentelystä saatuja vakuutettuja ansioita viideltä edeltävältä kalenterivuodelta vähintään 37 725,23 € (vuonna 2022)
  - työntekijällä on ammatti ja hän ollut vakiintuneesti työelämässä
  - työntekijällä tai yrittäjällä ei ole oikeutta kuntoutukseen tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella ja
  - ammatillinen kuntoutus on tarkoituksenmukaista

# Työkyvyttömyyden uhkan arviointi työeläkekuntoutuksessa

- Työkyvyttömyyden uhka tarkoittaa, että hakijalle tulisi lähivuosina ilman kuntoutustoimenpiteitä myönnettäväksi työeläkelakien mukainen työkyvyttömyyseläke.
- Hakijan ei tarvitse olla eläkkeeseen oikeuttavasti työkyvytön uhkan arviointihetkellä, vaan lähivuosilla tarkoitetaan noin 5 vuoden ajanjaksoa. Lisäksi edellytetään, että työeläkekuntoutuksen keinoilla työkyvyttömyyden uhka voidaan poistaa tai sitä voidaan myöhentää.
- Arvioinnissa eläkelaitos ottaa huomioon hakijan kokonaistilanteen.

# Kuntoutuksen tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa

- Onko löydettävissä työeläkekuntoutuksen keinoja, joiden avulla hakija voisi jatkaa työelämässä?

Huomioon otetaan hakijan:

sairaus, vika  
tai vamma

ikä

ammatti



koulutus

aikaisempi toiminta

vakiintuneisuus  
työelämään

# Ammatillisen kuntoutuksen päätökset

- Kuntoutushakemuksen voi tehdä sähköisesti tai hakemuslomakkeella (ETK 2136)
- Työeläkelaitos tutkii työkyvyttömyyseläkettä hakeneen henkilön oikeuden ammatilliseen kuntoutukseen ja antaa päätöksen, jos oikeus syntyy.
  - > Jos kriteerit eivät täyty, hylkäävää päätöstä ei anneta.

- Päätös oikeudesta ammatilliseen kuntoutukseen
- Päätös kuntoutussuunnitelmasta
- Maksupäätös kuntoutusetuudesta

# Työeläkelaitosten maksupäätökset kuntoutuksen aikana

- Aktiivisen kuntoutuksen aikana (esimerkiksi työkokeilun tai opiskelun aikana) maksetaan kuntoutusetuutta.
  - Kuntoutusraha
  - Kuntoutustuki (määräaikainen työkyvyttömyyseläke) + kuntoutuskorotus
- Lisäksi kuntoutuja voi hakea matkakorvauksia ja kulukorvauksia
  - [www.tela.fi/kuntoutussuositukset](http://www.tela.fi/kuntoutussuositukset)



# Ammatillisen kuntoutuksen keinot

Työkokeilu, työhönvalmennus, koulutus, elinkeinotuki yrittäjälle



# Työkokeilu

- Usein pitkän sairauspoissaolon jälkeen
- Myös uudelleensijoittumistilanteessa tai uudelleen koulutusta suunniteltaessa

- Kesto yleensä 1-3 kuukautta, enintään 6 kuukautta
- Työkokeilu voi olla palkaton tai palkallinen
- Palkattoman työkokeilun/työhönvalmennuksen aikana eläkelaitos vakuuttaa myös työtapaturman varalta.

# Työhönvalmennus ja koulutus

- **Työhönvalmennus**

- Tavallisesti työkokeilua täydentävä perehdytys uuteen työhön
- Kesto yleensä 6 kuukautta - 1 vuosi
- Aikataulutettu suunnitelma
- Yleensä liittyy myös tietopuolista opiskelua, esimerkiksi kurssi

- **Koulutus**

- Täydennyskoulutus
- Oppisopimuskoulutus
- Ammatillinen uudelleen koulutus

# Elinkeinotuki yrittäjän työeläkekuntoutuksena

## Elinkeinotuella voidaan tukea:

- oman yrityksen perustamista
- aiemman yritystoiminnan suunnan muuttamista terveydentilaan paremmin soveltuvaksi
- tai ammatinharjoittamista

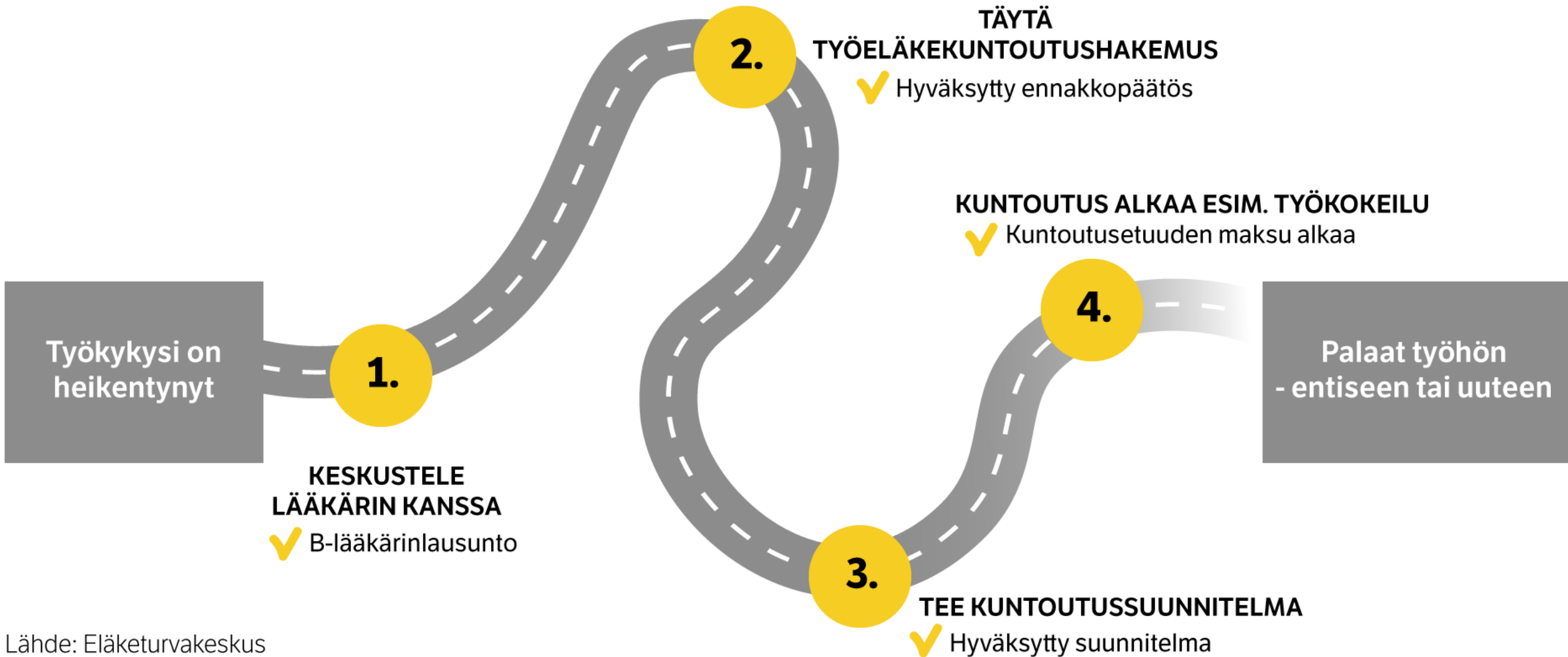
- Elinkeinotuen myöntämisen edellytyksenä on, että yrityksen toimintaedellytykset ovat hyvät.
- Kuntoutussuunnitelman liitteeksi tarvitaan yleensä rahoitussuunnitelma, tietoja yrityksen rahoituksesta, arvio yrityksen elinkelpoisuudesta ja markkinatilanteesta.
- Voidaan myöntää ammatin harjoittamiseen liittyvien työvälineiden ja työkoneiden hankintaan
- Yrittäjälle voidaan korvata työeläkekuntoutuksena myös apuvälineitä ja -laitteita.
  - Esimerkiksi autonajoa helpottavat välineet auton-kuljettajalle.
- Elinkeinotuen myöntämisestä annetaan yksilöity päätös.
  - Avustuksen kohde, määrä ja aika, jonka kuluessa avustus voidaan maksaa -> noin vuoden kuluessa.

# Tukea kuntoutussuunnitelman laatimiseen



- Jos asiakas tarvitsee apua kuntoutussuunnitelman laatimisessa, voi työeläkelaitos tehdä toimeksiannon kuntoutuksen palveluntuottajalle.
- Palveluntuottajat tarjoavat henkilökohtaista ohjauspalvelua kuntoutujan lähiseudulla
- Työeläkelaitoksilla on omat sopimuskumppanit, joiden kanssa yhteistyötä tehdään (esim. Mehiläinen, Terveystalo, Barona yms).

# Tyypillinen kuntoutuspolku



# Työkokeilun avulla uusiin työtehtäviin

- Lähihoitaja 59 v
  - Tuki- ja liikuntaelin-vaivoja, polven nivelrikko
  - Työssä vanhusten kotipalvelussa

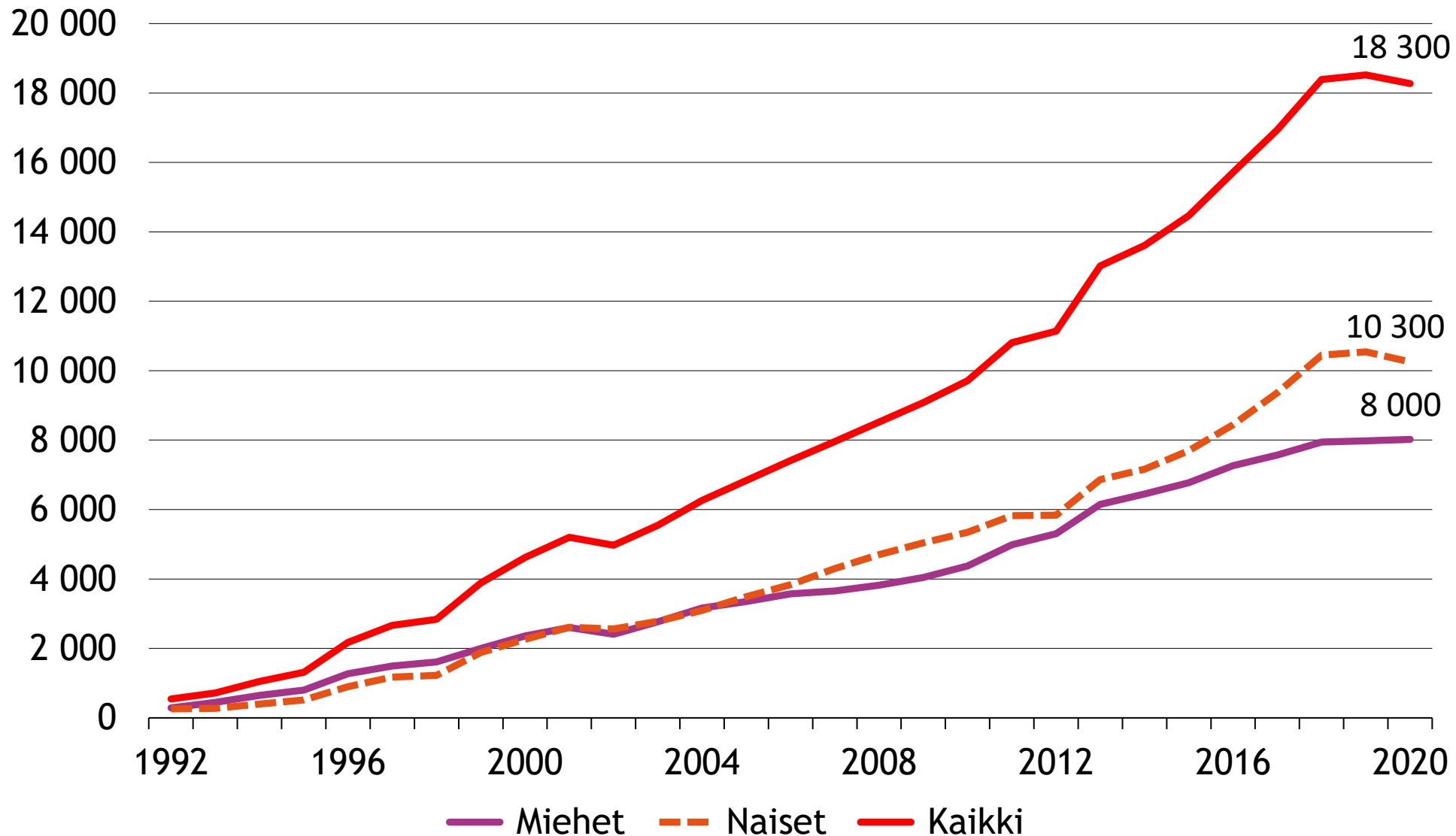
> Työ kotipalvelussa liian raskasta

> Tuettiin 3 kk työkokeilua kevyemmässä hoitotyössä palvelutalossa, mutta tämä ei tuonut riittävää helpotusta työnkuvaan

> Tuettiin uusi työkokeilu vanhusten päivätoiminnan avustavissa tehtävissä

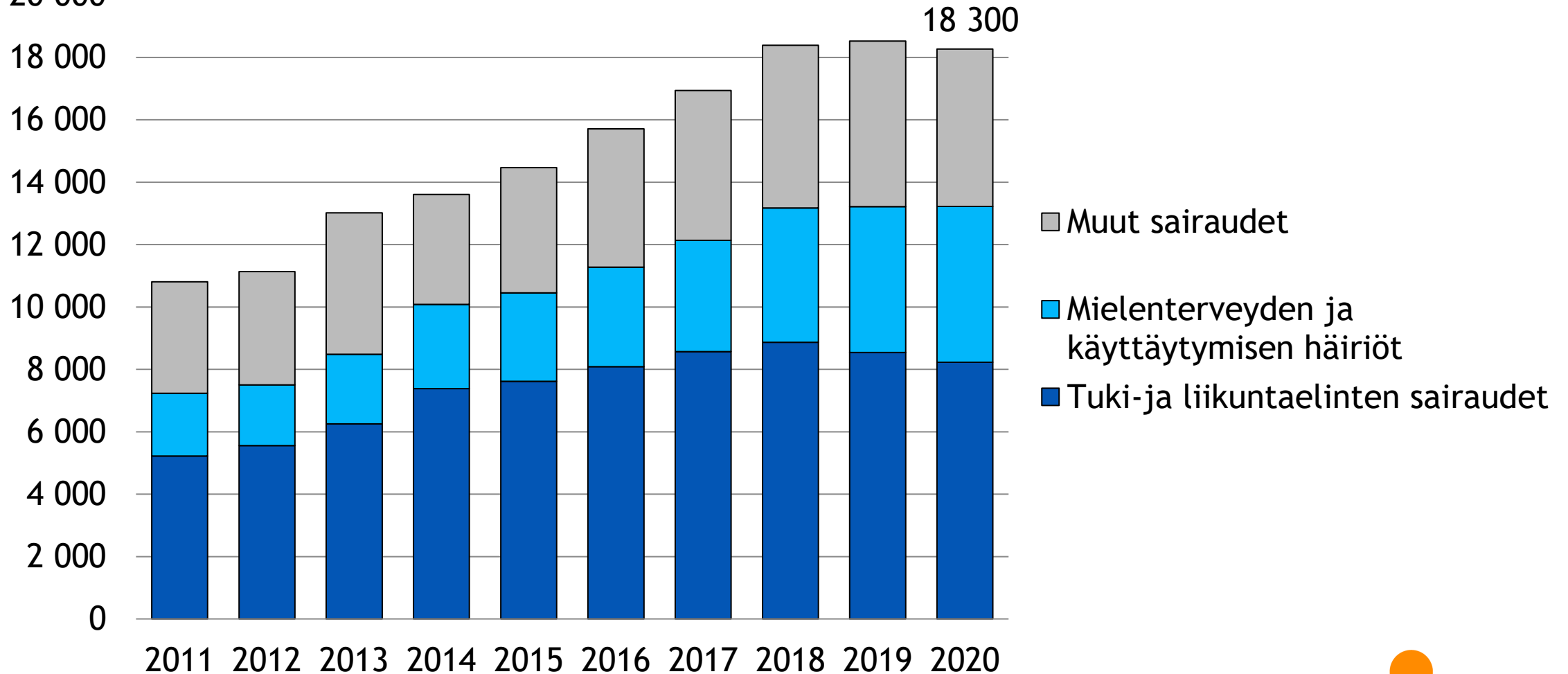
> Uusi työkokeilu onnistui hyvin, ja kuntoutuja siirtyi vanhusten päivätoiminnan avustaviin tehtäviin

# Työeläkekuntoutujat vuosina 1992-2020



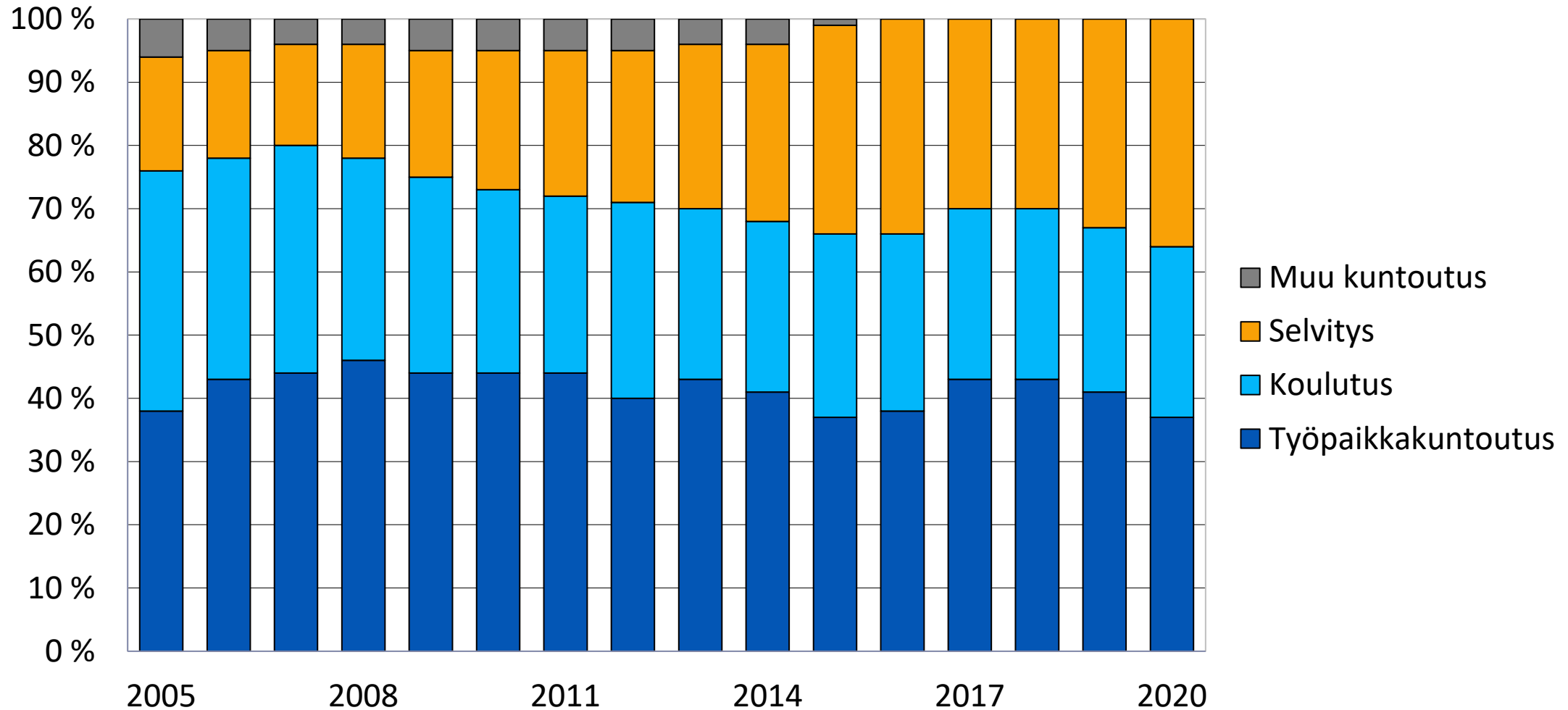
# Kuntoutujat diagnoosin mukaan vuosina 2011-2020

Kuntoutujat  
lkm 20 000





# Kuntoutustoimenpiteiden käyttöjakauma (%) vuosina 2005-2020





KIITOS!